

Н.Г. КУТОВА, канд. екон. наук, доц., Ю.І. ВЯЛЬКО, студент
Криворізький національний університет

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМКИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Сучасний стан економічного розвитку потребує змін не тільки в інформаційному забезпеченні діяльності підприємств, але й в оцінному, тому оціночна діяльність є важливим інструментом регулювання відносин власності. Методологічні аспекти оцінювання вартості підприємства досліджувалися в наукових працях зарубіжних та вітчизняних вчених, а саме П. Белла, Д. Бішопа, Ф. Еванса, М. Міллера, Ф. Модільяні, М. Перера, Д. Фрідмана, М.Т. Білухи, Ф.Ф. Бутинця, В.М. Добровського, Н.М. Малюги, В.Г. Лінник, В.В. Сопко, Н.М. Ткаченко, В.О. Шевчука та інших. Таким чином, дослідження теоретичних, методичних і прикладних аспектів оцінювання вартості підприємства є на сьогоднішній день досить актуальним.

Удосконалення методичних та практичних засад оцінювання вартості підприємств постійно зростає поряд зі змінами в економіці та ставленні до власності. При оцінюванні вартості бізнесу застосовують три концептуальні підходи, а саме майновий (витратний), ринковий (порівняльний) та дохідний [1, п.38]. Кожному підходу властиві відповідні прийоми та інструментарій. Застосування того чи іншого підходу залежить від мети оцінювання, наявності інформаційної бази та іншими чинниками, коригуючими даний процес.

Застосування витратного (майнового) підходу має ряд особливостей при оцінці вартості вітчизняних підприємств, наприклад, необхідно перекомпонувати активи при розробці варіантів реструктуризації, що, в свою чергу, збільшує вартість [2, с.76-77]. Отже, даний підхід базується на простих методах та слугує першим наближенням до визначення ринкової вартості підприємства.

Дохідний підхід оцінки вартості підприємства базуються на використанні економіко-математичного моделювання, що не завжди відображає вартісноутворюючі показники та аналітичні характеристики підприємства.

Використання ринкового (порівняльного) підходу щодо оцінювання вартості вітчизняних підприємств недосконало через ряд труднощів: нерозвиненість фондового ринку, закритість укладених угод тощо [2, с.75]. Таким чином, можна назвати основний недолік підходу, а саме його методи не пов'язані з результативністю підприємства як у минулому, так і в майбутньому.

Але можна засвідчити про те, що всі три концептуальні підходи взаємопов'язані та взаємодоповнюють один одного. Комбінована оцінка на базі трьох підходів має свої перспективи, позитивні та негативні наслідки. Витратний (майновий) підхід концентрується активах та зобов'язаннях, дохідний – на результативності підприємства, ринковий (порівняльний) – на оцінці аналогічних об'єктів чи зіставленні угод.

Жоден з класичних підходів можуть бути використаний на практиці як єдиний, тому що вони можуть надавати різні результати оцінювання вартості підприємства, представляючи лише інтереси однієї сторони. Отже, пошук компромісів та удосконалення методичних аспектів процедур оцінювання переконує в необхідності комплексного методу, що оснований на одночасному використанні трьох підходів до оцінювання, що сприяє усуненню однобічності результатів.

Таким чином, процес оцінювання вартості підприємства потребує розробки інтегрального критерію, що буде враховувати витратні, дохідні та ринкові аспекти з удосконаленням класичних методичних прийомів, залученням додаткової інформації, посиленням аналітичного аспекту процедур оцінки.

Список літератури

1. Національний стандарт №1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав»: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 р. №1440. *Офіційний вісник України*. 2003 р., № 37, с. 64.
2. Мендрюл О.Г. Управління вартістю підприємств: монографія. К.: КНЕУ, 2002. 272 с.